

KOMENDANT

Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej

MA-NK-3385/14
21 CZE. 2017

P. J. Pichorczak

NACZELNIK
Wydziału Kontroli
Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
im. 27 Wołyńskiej Dywizji AK

ppłk SG Janusz KORKOSZ

Pan ppłk SG Robert Brychlik
Komendant
Placówki Straży Granicznej
w Dorohusku

16 3110 522
Chełm, dnia 21 czerwca 2017 r.

Egz. nr 2...

BIP

18.09.2017

Stożek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „*Dokumentowanie użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej*”, zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Dorohusku, m. Berdyszcze 22 - 175 Dorohusk, ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej na 2017 r.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), w dniach od 1 marca do 14 kwietnia 2017 r. przez zespół kontrolerów w składzie:

- kpt. SG Monika PIEKARSKA – starszy specjalista Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału SG, na podstawie upoważnienia nr 6/17 z dnia 01.03.2017 r. - kierownik zespołu kontrolerów,
- kpt. SG Grzegorz JURAK – starszy specjalista Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału SG, na podstawie upoważnienia nr 7/17 z dnia 01.03.2017 r.

Czynności kontrolne przeprowadzono: w dniu: 2 marca 2017 r., w siedzibie podmiotu kontrolowanego, w dniach 3, 7, 15, 17, 20, 21 - 23, 28 marca oraz 4, 10, 11 kwietnia 2017 r. w siedzibie podmiotu kontrolującego. Czynności kontrolne zakończono 11 kwietnia 2017 r.

Funkcję kierownika podmiotu kontrolowanego w okresie objętym kontrolą pełnili:

- płk SG Andrzej KALIŃSKI - w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 3 marca 2016 r.,
- ppłk SG Andrzej POPKO - w okresie od 4 marca 2016 r. do 16 września 2016 r.,
- ppłk SG Andrzej BIELECKI¹ - w okresie od 17 września 2016 r. do 1 marca 2017 r.²

Bezpośrednim przełożonym wyżej wymienionych był Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie.

1 Komendant Placówki Straży Granicznej w Dorohusku do dnia 31 marca 2017 r.
2 Do dnia obejmującego okres objęty kontrolą

Fakt przeprowadzenia kontroli w trybie zwykłym odnotowano w Księżce kontroli Placówki SG w Dorohusku – wg. Rdet nr NA-DK-988/15 rozp. 12.12.1994 r., poz.3/2017.

I. Zakres kontroli.

1. Przedmiot kontroli obejmował:

- ✓ przyjęte rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne,
- ✓ rzetelność oraz kompletność dokumentowania użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej,
- ✓ nadzór służbowy sprawowany w kontrolowanym obszarze.

2. Kontrolą objęto okres od **1 stycznia 2015 r.** do **1 marca 2017 r.**, w którym to okresie funkcjonariusze Placówki SG w Dorohusku używali i wykorzystywali środki przymusu bezpośredniego i broń palną oraz dokumentowali powyższy fakt.

II. Cel kontroli.

1. Celem kontroli było sprawdzenie prawidłowości używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz sprawdzenie prawidłowego, rzetelnego oraz kompletnego dokumentowania takich zdarzeń. Kontrola objęła również przyjęte rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne oraz sprawowany nadzór nad kontrolowanym zagadnieniem.

2. Kontrola w trybie zwykłym przedmiotowego zagadnienia miała na celu ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości, przyczyn ich powstania, zakresu, skutków oraz osób odpowiedzialnych za ich powstanie, a także zebranie informacji zmierzających do doskonalenia działalności służbowej jednostki i jej komórek organizacyjnych w kontrolowanej tematyce.

3. Kontrola przeprowadzona została poprzez analizę sporządzonych notatek z użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* (Dz. U. z 2013 r. poz. 628 ze zm.) - zwana dalej ustawą *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* oraz opisu zdarzeń w Centralnej Bazie Danych SG System Wspomagania Kierowania – zwanej dalej CBD SG SWK. Przyjęto również wyjaśnienia od Komendanta Placówki³, a także podległych funkcjonariuszy realizujących przedmiotowe zadania. Powyższe stanowi podstawę oceny stosowania przepisów w wyżej wymienionym zakresie.

Przyjęte w kontroli kryteria oceny to: **legalność** - kierowanie się prawem, **rzetelność** - zgodność działania z przepisami i przewidzianym trybem postępowania oraz **celowość** działania jednostki w kontrolowanym obszarze.

Przyjęto, że ocena końcowa kontrolowanej działalności zostanie sporządzona na podstawie czterostopniowej skali, obejmującej: **ocenę pozytywną, ocenę pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami i negatywną.**⁴

3 ppłk SG Andrzej Bielecki

4 Wprowadzenie do kontroli w administracji rządowej – Warszawa- 2012 r., str. 62

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli **oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Podstawą do dokonywania ustaleń były:

Przedłożone w toku kontroli dokumenty oraz CBD SG SWK, które sprawdzono pod względem zgodności zapisów w nich zawartych z przepisami ustawy *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* oraz zasadami ewidencjonowania takich zdarzeń w sposób określony w *Katalogu zdarzeń SWK podlegających meldowaniu w ramach systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej oraz zakresu i sposobu ich ewidencjonowania*. Pod uwagę wzięto również, złożone wyjaśnienia przez kierownika jednostki organizacyjnej oraz podległych mu funkcjonariuszy realizujących zadania w przedmiotowym zakresie.

Dla osiągnięcia zamierzonego celu kontroli zbadano dokumentację odnoszącą się do kontrolowanego zagadnienia, zapoznano się z przyjętymi w placówce rozwiązaniami organizacyjno - funkcjonalnymi oraz przyjętym sposobem sprawowanego nadzoru służbowego w przedmiotowym zakresie.

W art. 23 ust. 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. *o Straży Granicznej* (Dz. U.2016.1643 j.t. ze zm.), wskazano, że użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*. Ponadto, obowiązek dokumentowania ww. zdarzeń podlega meldowaniu w sposób określony przepisami zarządzenia nr 90 Komendant Głównego SG z dnia 7 października 2014 r. *w sprawie systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej oraz Katalogu zdarzeń SWK podlegających meldowaniu w ramach systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej*, zatwierdzonego przez Dyrektora – Szefa Sztabu Komendanta Głównego SG.

Ocenę sformułowano na podstawie następujących ustaleń:

1. Przyjęte rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne oraz nadzór służbowy sprawowany w kontrolowanym obszarze.

W trakcie realizowanych czynności kontrolnych ustalono, że w Placówce Straży Granicznej w Dorohusku, zadania objęte tematem kontroli w okresie objętym kontrolą realizowali funkcjonariusze Grupy Granicznej, Grupy do spraw Cudzoziemców oraz Grupy Operacyjno – Śledczej. Uprawnienia funkcjonariuszy do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej wynikają wprost z art. 2 ust. 1 pkt 14 ustawy *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*.

Jak ustalono funkcjonariusze Placówki SG w Dorohusku fakt użycia bądź wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej dokumentowali w formie notatek. Jak wskazał Komendant Placówki sporządzone notatki są przekazywane do kierownika zmiany placówki, gdzie dokonuje się rejestracji tych dokumentów

w „Ewidencji notatek służbowych sporządzonych przez funkcjonariuszy Placówki SG w Dorohusku w trakcie wykonywania obowiązków służbowych.”⁵ (dowód: akta kontroli nr 19, str. 109)

Ustaień dotyczących przyjętych rozwiązań organizacyjno – funkcjonalnych i form sprawowanego nadzoru w Placówce SG w Dorohusku w kontrolowanym zakresie, zespół kontrolerów dokonał w oparciu o obowiązujący w placówce „Wewnętrzny podział zadań Placówki Straży Granicznej w Dorohusku”⁶ oraz poszczególne zakresy obowiązków funkcjonariuszy placówki. (dowód: akta kontroli nr 8, 9, 11, 12, 13)

Każdy przypadek użycia/wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej podlega ocenie czy działano w oparciu o przepisy ww. ustawy. Powyższej oceny jak ustalono na podstawie przedłożonej przez kierownika jednostki kontrolowanej dokumentacji, dokonywał zazwyczaj zgodnie z dekretacją Komendanta Placówki przełożony funkcjonariusza, który użył bądź wykorzystał środki przymusu bezpośredniego oraz broń palną.

W powyższym zakresie w Placówce SG w Dorohusku oceny użycia bądź wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w ramach sprawowanego nadzoru służbowego dokonywał: Zastępca Komendanta Placówki SG w Dorohusku do spraw operacyjno – śledczych, Zastępca Komendanta Placówki SG w Dorohusku do spraw granicznych, Kierownik grupy operacyjno – śledczej, Kierownik grupy granicznej, Kierownik zespołu służby granicznej. Jak stwierdzono niejednokrotnie z ww. notatkami zapoznawał się kierownik zmiany, na którego służbie dane zdarzenie miało miejsce.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, w wyniku analizy notatek dotyczących użycia/wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej, w jednym przypadku na notatce dot. użycia środków przymusu bezpośredniego wobec ob. UA nr NA-DK – 15 19/15/2040/2016 z dnia 9 sierpnia 2016 r. zespół kontrolerów, stwierdził brak adnotacji Komendanta Placówki świadczącej o zapoznaniu się z ww. dokumentem. Odnutowano natomiast nieczytelny podpis osoby dokonującej oceny zasadności użycia środków przymusu bezpośredniego. (dowód: akta kontroli nr 14, str. 89, nr 9 str. 55)

W związku z powyższym zespół kontrolerów zwrócił się do Komendanta Placówki SG w Dorohusku ppłk SG Andreja Bieleckiego o wskazanie przyczyn takiego stanu rzeczy mając jednocześnie na uwadze, że ww. sytuacja miała miejsce podczas sprawowania funkcji Komendanta Placówki przez ppłk SG Andrzeja Popko. (dowód: akta kontroli nr 14 str. 89)

W złożonych wyjaśnieniach zespołowi kontrolerów wskazano, że cyt. (...) Z powyższą notatką zapoznał się w dn. 10.03.2016 r. ██████████ zastępujący w tym czasie komendanta placówki ppłk SG Andrzeja Popko. W związku z tym, że funkcjonariusze sporządzili jeszcze kilka notatek służbowych opisujących to zdarzenie, adnotacja przez nieuwagę nie została podpisana i opatrzona datą przez ██████████. Oceny zasadności użycia środków przymusu bezpośredniego zgodnie z dekretacją dokonał ██████████ – podpis nieczytelny, który w tym czasie zastępował Kierownika

5 W okresie objętym kontrolą ww. ewidencje zarejestrowano pod nr wg Rdet NA-DK-1519/15, NA-DK-356/15, NA-DK-653/15, NA-DK-976/15.

6 Zatwierdzony przez Komendanta Oddziału w dniu 31 marca 2016 r.

3.	25.06.2015 r.	2	kajdanki i chwyt obezwładniające, pojazd	2 strzały ostrzegawcze**
4.	21.09.2015 r.	1	pies służbowy	-
5.	19.10.2015 r.	1	kajdanki i chwyt transportowe	-
2016 r.⁹				
1.	09.03.2016 r.	1	-	2 strzały ostrzegawcze**
2.	11.03.2016 r.	1	kajdanki	-
3.	26.03.2016 r.	2	kajdanki	-
4.	5.04.2016 r.	3 (w tym 1 notatka dotyczy 3 osób wobec których użyto śpb)	gaz (ręczny miotacz substancji obezwładniającej), kajdanki	-
5.	01.06.2016 r.	1 notatka dotycząca 2 osób	kajdanki	-
6.	8.06.2016 r.	3	chwyt obezwładniające, kajdanki	-
7.	16.06.2016 r.	2	chwyt obezwładniające	-
8.	1.07.2016 r.	1	kajdanki	-
9.	28.07.2016 r.	1	chwyt obezwładniające i kajdanki	-
10.	9.08.2016 r.	1	chwyt obezwładniające i kajdanki	-
11.	21.08.2016 r.	1	chwyt obezwładniające i kajdanki	-
12.	22.08.2016 r.	2 (w tym 1 notatka dotycząca 2 osób)	kajdanki	-
13.	1.10.2016 r.	1	kajdanki	-
14.	2.10.2016 r.	1	kajdanki	-
15.	7.10.2016 r.	1	kajdanki	-
16.	9.11.2016 r.	1	kajdanki	-
17.	28.12.2016 r.	2	kajdanki	-
do 1 marca 2017 r.				
1.	1.03.2017 r.	1	chwyt obezwładniające i kajdanki	-

* Działania w wyniku których **użyto środków przymusu bezpośredniego** dotyczyły¹⁰:

- ✓ wyegzekwowania wymaganego prawem zachowania zgodnie z wydanym przez uprawnionego poleceniem;
- ✓ odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby
- ✓ przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie,

8 Środek przymusu bezpośredniego

9 W jednym przypadku środki przymusu bezpośredniego zostały zastosowane przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej

10 Artykuł 11 pkt 1,2,3,4, 9,10,11,12,13,14 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej

4. Dokumentowanie użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w sposób określony w art. 51, 54 i 55 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz w sposób określony w katalogu zdarzeń SWK podlegających meldowaniu w ramach systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej.

Zespół kontrolerów ocenie podał również obszar dotyczący:

- ✓ dokumentowania użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w sposób określony w art. 51, 54 i 55 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, który oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**,
- ✓ dokumentowania użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w sposób określony w **katalogu zdarzeń SWK** podlegających meldowaniu w ramach systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej, który oceniono **pozytywnie**.

W wyniku analizy przedłożonych zespołowi kontrolnemu dokumentów ustalono następujące nieprawidłowości o charakterze formalnym niewywołujące negatywnych skutków dla kontrolowanej działalności:

4.1. W notatce nr NA-DK-653/15/206 dotyczącej użycia środka przymusu bezpośredniego w postaci chwytów obezwładniających i transportowych sporządzający notatkę [REDAKTOWANE] wskazał tą samą godzinę stosowania wobec 2 ob. UA ww. środków przymusu bezpośredniego. Z przedłożonej zespołowi kontrolerów dokumentacji wynikało, że jeszcze dwie funkcjonariuszki używały śpb wobec ww. cudzoziemek w tym samym czasie. Z uwagi na nieprecyzyjnie sporządzony dokument powyższe nasunęło wątpliwości w zakresie tego - **czy i wobec której z osób wymienionych** w notatce nr NA-DK-653/15/206 ww. funkcjonariusz używał środków przymusu bezpośredniego i czy **ww. czynność miała miejsce jak wskazano w okolicach tej samej godzin i czy funkcjonariusz równocześnie użył tych środków**.

Składający wyjaśnienia [REDAKTOWANE] wskazał, że z uwagi na upływ czasu nie pamięta okoliczności prowadzonych czynności zaznaczając, że były one prowadzone w tym samym miejscu i czasie przez funkcjonariuszy wymienionych w treści sporządzonych notatek. **(dowód: akta kontroli nr 9, str. 73, nr 14, str. 87-89, nr 16, str. 102)**

4.2. W sporządzanych notatkach dot. użycia środków przymusu bezpośredniego funkcjonariusze nie wskazywali **miejsca ich użycia**¹⁴. Powyższe dotyczyło zdarzeń udokumentowanych notatkami: nr NA-DK-653/15/204; NA-DK-653/15/205; NA-DK-653/15/206 z dnia 20 maja 2015 r., NA-DK-653/15/1078 z dnia 25 czerwca 2015 r.; nr NA-DK-1519/15/1435/16 z dnia 8 czerwca 2016 r.; NA-DK-15193/15/1436/16 z dnia 8 czerwca 2016 r. NA-DK-1519/15/1437/16 z dnia 8 czerwca 2016 r.; NA-DK-1519/15/1508/16 z dnia 16 czerwca 2016 r., NA-DK-1519/15/1511/16 z dnia 16 czerwca 2016 r., NA-DK-1519/15/1924/16 z dnia 29 lipca 2016 r., NA-DK-1519/15/2139/16 z dnia 21 sierpnia

¹⁴ Art. 54 ust. 1 pkt 2 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej

- 27
- zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;
 - ✓ przeciwdziałania naruszeniu porządku lub bezpieczeństwa publicznego;
 - ✓ zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia;
 - ✓ ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
 - ✓ zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;
 - ✓ pokonania biernego oporu;
 - ✓ pokonania czynnego oporu;
 - ✓ przeciwdziałania czynnościom zmierzającym do autoagresji. **(dowód: akta kontroli nr 9, str. 38-67, nr 11 str. 69 – 78, nr 12, str. 79 – 81, nr 13 str. 82- 86)**

**** Działania w wyniku których wykorzystano broń¹¹ poprzez oddanie strzałów ostrzegawczych związane były również z zatrzymaniem pojazdu w związku zagrożeniem życia i zdrowia uprawnionego oraz innych osób. (dowód: akta kontroli nr 9, str. 40, nr 11, str. 75).**

Na podstawie dokumentacji ustalono, że wszystkie poddane kontroli przypadki użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz wykorzystania broni palnej przez funkcjonariuszy Placówki SG w Dorohusku, nastąpiły w sposób określony w ustawie. W związku z powyższym obszar dotyczący użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w toku działań określonych w art. 11 ustawy o *środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* oraz użycia i wykorzystania broni palnej w przypadkach i działaniach określonych w art. 45 i 47 i 49 wyżej cytowanej ustawy zespół kontrolerów **ocenił pozytywnie.**

3. Podejmowanie działań określonych w art. 36¹² i 39¹³ oraz art. 49 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

W wyniku analizy zdarzeń udokumentowanych notatkami dotyczącymi użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz wpisami dotyczącymi tych zdarzeń w systemie CBD SG SWK ustalono, że funkcjonariusze placówki SG w Dorohusku, podejmowali w wymagających tego przypadkach działania, polegające na udzieleniu osobie pierwszej pomocy bądź wezwaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy tj.:

- ✓ wzywano kwalifikowaną pierwszą pomoc do osoby źle czującej się;
- ✓ udzielano osobie pierwszej pomocy poprzez opatrzenie krwawiącej głowy, w wyniku kolizji drogowej spowodowanej przez osobę;
- ✓ wzywano kwalifikowaną pierwszą pomoc w związku z bólem nadgarstka;
- ✓ wzywano kwalifikowaną pierwszą pomoc w związku z użyciem ręcznego miotacza substancji obezwładniającej. **(dowód: akta kontroli nr 9, str. 44 i 55, nr 11, str. 71-73, 74)**

Obszary dotyczące podejmowanych przez funkcjonariuszy placówki działań określonych w art. 36 i 39 oraz art. 49 ustawy zostały przez zespół kontrolerów **ocenione pozytywnie.**

11 Artykuł 47 pkt 1, 6 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej

12 Gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby.

13 Gdy w wyniku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego wystąpiły objawy uzasadniające konieczność udzielenia osobie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub medycznych czynności ratunkowych albo nastąpiła śmierć tej osoby lub wyrządzona została szkoda w mieniu znacznej wartości.

2016 r., NA-DK - 1519/15/2170/16 z dnia 23 sierpnia 2016 r., NA-DK - 1519/15/2171/16 z dnia 23 sierpnia 2016 r., NA-DK - 1519/15/3071/2016 z dnia 28 grudnia 2016 r., NA-DK - 1519/15/3072/2016 z dnia 28 grudnia 2016 r. (dowód: akta kontroli nr 9, str. 48-50, 51, 54, 59, 60-61, 66 – 67; nr 11 str. 71-73, 74)

W złożonych wyjaśnieniach Komendant Placówki ppłk SG Andrzej Bielecki wskazał, że przyczyną niewskazywania miejsca użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy w sporządzanych przez nich notatkach było przekonanie funkcjonariuszy, że miejsce jest znane i oczywiste, gdyż funkcjonariusze oprócz notatek z użycia środków przymusu bezpośredniego sporządzali również notatki opisujące całość zdarzenia, gdzie było odnotowywane między innymi miejsce zdarzenia. (dowód: akta kontroli nr 14 i 15, str. 87-92)

4.3. W notatce nr NA-DK-653/15/116 z dnia 25 czerwca 2015 r. dot. wykorzystania broni palnej, sporządzonej przez ██████████ udokumentowano zarówno wykorzystanie broni palnej jak i wykorzystanie środka przymusu bezpośredniego w postaci pojazdu. W powyższym dokumencie uprawniony funkcjonariusz nie wskazał w nagłówku notatki, że w trakcie zdarzenia wykorzystano środek przymusu bezpośredniego w postaci pojazdu co ma znaczenie dla względów ewidencyjnych tych sytuacji. W powyższym dokumencie uprawniony funkcjonariusz nie wskazał rodzaju użytej amunicji¹⁵. (dowód: akta kontroli nr 11, str. 75)

Składający wyjaśnienia ██████████ wskazał, że podczas zdarzenia uległ wypadkowi i został przetransportowany do szpitala w Chełmie, a notatkę pisał na zwolnieniu z tego też powodu nie wskazał w niej rodzaju użytej amunicji. Uznał również, za zasadne udokumentować wykorzystanie śpb w postaci pojazdu w tej samej notatce tj. nr NA-DK-653/15/116, sporządzonej na okoliczność wykorzystania broni palnej. (dowód: akta kontroli nr 14, str. 87 – 89, nr 15, str. 93)

4.4. Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego oraz broni palnej w art. 21 przewiduje użycie psa służbowego, gdy ma założony kaganiec, określając wyłączenia w tym zakresie w ust. 2 cytowanego wyżej artykułu. W notatce dot. użycia śpb w postaci psa służbowego, z dnia 21 września 2015 r. - nr NA-DK-976/15/515 uprawniony funkcjonariusz sierż. szt. SG Grzegorz Cymborski nie ujął w niej informacji czy w trakcie podejmowanych działań pies posiadał założony kaganiec bądź z jakich przyczyn nie miał tego kagańca¹⁶. (dowód: akta kontroli nr 11, str. 76)

W złożonych wyjaśnieniach wskazano, że pies nie posiadał założonego kagańca, gdyż jest to pies o specjalności „tropiący”, u którego pościg i zatrzymanie odbywa się bez założonego kagańca. W ocenie ww. funkcjonariusza było to rzeczą oczywistą z tego też powodu nie ujął powyższego w notatce. (dowód: akta kontroli nr 14, str. 87-89, nr 15, str. 98)

15 Art. 55 ust. 1 pkt 2 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej

16 Art. 54 ust. 1 pkt 6 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej- określenie użytych środków przymusu bezpośredniego i sposób ich użycia

4.5. W notatce sporządzonej przez ██████████ odnośnie zdarzenia z dnia 9 marca 2016 r. - notatka nr NA-DK- 1519/15/561/16 stwierdzono:

- ✓ **niedostosowanie treści sporządzonej notatki do faktycznego zdarzenia jakim było wykorzystanie broni palnej w postaci oddania strzału ostrzegawczego,**
- ✓ **nie podano nazwy, typu i numeru seryjnego wykorzystanej broni oraz rodzaju użytej amunicji.**

W powyższym zakresie nie przyjęto wyjaśnień z uwagi na przeniesienie się ww. funkcjonariusza do innej jednostki organizacyjnej nie będącej we właściwości Komendant Nadbużańskiego Oddziału SG. (dowód: akta kontroli nr 9 , str. 40 nr 14, str. 87 – 89, nr 15, str. 91)

4.6. Odnośnie zdarzenia z dnia 5 kwietnia 2016 r. udokumentowanego notatką nr NA-DK-1519/15/812/2016 oraz notatkami nr NA-DK-1519/15/814/2016 i nr NA-DK-1519/15/820/2016, stwierdzono nieścisłości dotyczące:

- ✓ **nieprecyzyjnego wskazania czy wszystkie osoby wobec których użyto środek przymusu bezpośredniego w postaci gazu łzawiącego nie doznały widocznych objawów uszczerbku na zdrowiu w związku z zastosowaniem ww. środka;**
- ✓ **nie ujęcia informacji o wezwaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy;**
- ✓ **czasu w jakim użyto środki przymusu bezpośredniego w postaci: gazu łzawiącego¹⁷ oraz kajdanek, z ww. notatek wynika, że powyższe czynności realizowano w tym samym czasie. (dowód: akta kontroli nr 9, str. 44 - 46)**

W złożonych wyjaśnieniach wskazano cyt. „ (...) że funkcjonariusz śpb w postaci gazu łzawiącego użył wobec trzech osób i wszystkie trzy osoby nie doznały widocznego uszczerbku na zdrowiu. Wskazana w ostatnim zdaniu notatki liczba pojedyncza cyt. (...) osoba nie doznała uszczerbku na zdrowiu (...) została zamieszczona omyłkowo zamiast liczby mnogiej. Przyczyną nie ujęcia przez funkcjonariusza w notatce informacji o wezwaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy było zmęczenie i duży stres u funkcjonariuszy wywołany zaistniałą sytuacją. (...) najpierw został użyty śpb w postaci gazu łzawiącego (...) a następnie (...) śpb w postaci kajdanek. Zmieszczona przez funkcjonariuszy w notatkach ta sama godzina użycia śpb, wynikała z dynamiki podejmowanych działań oraz niewłaściwego przyjęcia przez funkcjonariuszy orientacyjnego uśrednionego czasu kiedy zostały użyte w stosunku do osób śpb. ” (dowód: akta kontroli nr 14, str. 87 – 89, nr 15, str. 91, 94, 99, 104)

4.7. Odnośnie zdarzenia z dnia 2 czerwca 2016 r. udokumentowanego notatką nr NA-DK-1519/15/1366/16 przez ██████████ stwierdzono nieścisłości dotyczące:

17 Art. 24. 1. Chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznych miotaczy substancji obezwładniających, plecakowych miotaczy substancji obezwładniających, granatów łzawiących oraz innych urządzeń przeznaczonych do miotania środków obezwładniających można użyć lub wykorzystać je w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1-13. 2. Chemicznych środków obezwładniających używa się lub wykorzystuje się je w celu krótkotrwałego zakłócenia orientacji przestrzennej lub obezwładnienia. 3. Chemicznych środków obezwładniających nie używa się wobec osób, w stosunku do których użyto środków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2-5 lub 13.

- ✓ nieprecyzyjnego wskazania czy wszystkie osoby wobec których użyto środek przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek **nie doznały widocznych objawów uszczerbku na zdrowiu w związku z zastosowaniem ww. środka. W przedostatnim zadaniu notatki wskazano liczbę pojedynczą cyt. (...) osoba nie doznała uszczerbku na zdrowiu(...)**”,
- ✓ powodów z jakich sporządzono jedną notatkę na okoliczność użycia śpb wobec 2 osób w różnym czasie. **(dowód: akta kontroli nr 9 , str. 47)**

Składający wyjaśnienia ██████████ wskazał, że w dniu 2 czerwca 2016 r. w związku z użyciem śpb wobec 2 osób, żadna z nich nie doznała widocznych objawów uszczerbku na zdrowiu. Wpis w liczbie pojedynczej jest wpisem omyłkowym. Ww. sporządził jedną notatkę, ponieważ cała sytuacja dotyczyła jednego zdarzenia granicznego w którym jedną osobę zatrzymano o godz. 23:05, a kolejną o godz. 23:17.

(dowód: akta kontroli nr 14 , str. 87 – 89, nr 15 str. 92, nr 16, str. 101)

4.8. Odnośnie zdarzenia z dnia 9 sierpnia 2016 r. udokumentowanego notatką nr NA-DK-1519/15/2040/2016 przez ██████████ stwierdzono że środki przymusu bezpośredniego stosowało trzech funkcjonariuszy jednak z notatki nie wynika **kto faktycznie z uprawnionych funkcjonariuszy użył śpb w postaci siły fizycznej tj. chwytów obezwładniających, transportowych oraz kto użył kajdanek.** **(dowód: akta kontroli nr 9, str. 55)**

W złożonych wyjaśnieniach Komendant Placówki SG ppłk SG Andrzej Bielecki wskazał, że cyt. „(...) w zdarzeniu z dn. 09.08.2016 r. śpb w postaci chwytów obezwładniających w stosunku do osoby w związku z jej zachowaniem użyło trzech funkcjonariuszy: ██████████

██████████ Środek przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek w stosunku do osoby użył ██████████, który napisał notatkę służbowa NA-DK-1519/15/2040/2016 dot. użycia środków przymusu bezpośredniego.” **(dowód: akta kontroli nr 14 , str. 87 – 89, nr 15, str. 90 - 92)**

Wyjaśnienia w powyższym zakresie złożył ██████████, który wyjaśnił, że uznał iż notatka sporządzona przez ██████████ w której został wymieniony obok ██████████ jako osoba używająca śpb w stosunku do ob. Ukrainy będzie wystarczająca do wypełnienia przesłanek zawartych w ustawie dotyczącej użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. **(dowód: akta kontroli nr 16, str. 10)**

██████████ wyjaśnił, że nie uznał za konieczne pisanie kolejnej notatki z użycia śpb, skoro takową sporządził ujmując jego osobę ██████████. Ponadto zaznaczył, że podczas tego zdarzenia odniósł obrażenia i został odwieziony przez funkcjonariuszy placówki na SOR w Chełmie, po czym przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Zaznaczył, że nienapisanie przez niego notatki nie było celowe. **(dowód: akta kontroli nr 16 , str. 105)**

4.9. Odnośnie zdarzenia z dnia 23 sierpnia 2016 r. udokumentowanego notatką nr NA-DK-1519/15/2170/16 przez ██████████ stwierdzono nieścisłości dotyczące

powodu z jakich sporządzono jedną notatkę na okoliczność użycia śbp wobec 2 osób w różnym czasie. **(dowód: akta kontroli nr 9 , str. 60)**

Ww. funkcjonariusz wyjaśnił, że notatka z użycia śbp została sporządzona w jednym egzemplarzu ze względu, na to, że zatrzymane osoby brały udział w tym samym zdarzeniu i miejscu mimo, że zatrzymani zostali w różnym czasie. **(dowód: akta kontroli nr 14 , str. 87 – 89, nr 15, str. 92, 97)**

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia oraz stwierdzone w ich wyniku nieprawidłowości należy wskazać, że funkcjonariusze Straży Granicznej uprawnieni zgodnie z ustawą do używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej mogą użyć środka przymusu bezpośredniego lub broni palnej lub wykorzystać je do celów określonych w ustawie, wyłącznie w zakresie realizacji zadań ustawowych podmiotu, w którym pełni służbę albo w którym jest zatrudniony. Powyższe zobowiązuje również uprawnionych funkcjonariuszy SG do rzetelnego dokumentowania takich zdarzeń w sposób i na zasadach określonych w rozdziale 4 niniejszej ustawy tj.:

✓ w formie notatki bądź w notatniku pod warunkiem, że skutkiem użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego nie było zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia;

✓ w formie notatki niezależnie od skutku użycia lub wykorzystania broni palnej.

Należy wskazać, że ustawa w przedmiocie dokumentowania mówi o użyciu i wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej wobec osoby, używając liczby pojedynczej. W analizowanych notatkach stwierdzono przypadki dokumentowania takich zdarzeń w jednym dokumencie wobec więcej niż jednej osoby. Z punktu widzenia zaistniałych okoliczności (tj. jak wskazywali w wyjaśnieniach funkcjonariusze sytuacje dotyczyły tego samego zdarzenia) ma to swoje uzasadnienie, niemniej jednak czas i miejsce realizowania czynności był inny i dotyczył różnych osób. Istotą sporządzanej dokumentacji z użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, nie jest zdarzenie związane z bezpośrednią ochroną granicy państwowej, tylko fakt ograniczenia swobody osobie wobec której realizowana jest czynności służbowe np. poprzez pozbawienie swobody ruchów, spowodowanie krótkotrwałej dysfunkcji kończyn lub zmysłów w celu wyeliminowania zagrożenia ze strony osoby, lub przełamania oporu osoby niepodporządkowującej się poleceniom wydawanym na podstawie prawa. Działanie wobec danej osoby ma indywidualne odzwierciedlenie, w zakresie podejmowanych wobec niej czynności, zatem zasadne jest sporządzanie za każdym razem oddzielnej notatki. Dotyczy to również każdego z uprawnionych funkcjonariuszy, którzy każdorazowo na okoliczność użycia i wykorzystywanego śbp lub broni palnej są zobligowani do samodzielnego udokumentowania podejmowanego przez siebie działania względem danej osoby.

W art. 54 ustawy, ustawodawca wymienił jakie elementy powinna zawierać notatka w przypadku użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, którego skutkiem było zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia. W ust. 3 ww. artykułu ustawodawca wskazał co powinien zawierać

przedmiotowy dokument w przypadku nie wystąpienia skutków opisanych wyżej.

Funkcjonariusze sporządzający przedmiotowe dokumenty:

- ✓ nagminnie nie wskazywali miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- ✓ nie określali celu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
- ✓ nie opisywali czynności zrealizowanych przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i po użyciu lub wykorzystaniu tych środków;
- ✓ nieprecyzyjnie zawierali informację o udzieleniu pierwszej pomocy i jej zakresie lub zapewnieniu wezwania kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe;
- ✓ nie wpisywali nazwy, typu i numeru seryjnego wykorzystanej broni palnej oraz rodzaju użytej amunicji.

Ponadto, należy stwierdzić, że uprawniony funkcjonariusz SG, który podejmuje decyzję o użyciu bądź wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej jest obowiązany dokonać samodzielnego udokumentowania takiego działania w stosunku do danej osoby. Niezasadnym wydaje się również dokumentowanie takich zdarzeń w jednej notatce, gdy użycie bądź wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej dotyczyło kilku osób i w różnym czasie oraz gdy wyżej wskazane czynności realizowało kilku funkcjonariuszy.

Odnosnie dokumentowania użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w sposób określony w **katalogu zdarzeń SWK** podlegających meldowaniu w ramach systemu służb dyżurnych operacyjnych w Straży Granicznej zespół kontrolerów nie stwierdził nieprawidłowości.

IV. Wnioski/zalecenia:

Mając na uwadze ustalenia kontroli oraz w celu usprawnienia działalności kontrolowanej jednostki Komendant Placówki Straży Granicznej w Dorohusku podejmuje działania zmierzające do:

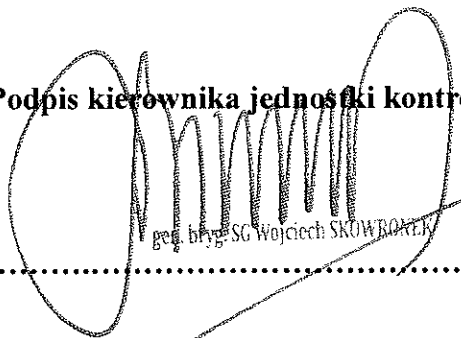
- 1) wzmoczenia nadzoru przez kadrę kierowniczą placówki nad rzetelnym dokumentowaniem w notatkach zdarzeń z użycia bądź wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, w sposób określony w rozdziale 4 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* przez podległych funkcjonariuszy;
- 2) zobowiązania funkcjonariuszy placówki do rzetelnego dokumentowania w notatkach zdarzeń z użycia bądź wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, w sposób określony w rozdziale 4 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. *o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, przede wszystkim poprzez:
 - ✓ wskazywanie miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
 - ✓ określanie celu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
 - ✓ określanie sposobu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;

- ✓ opisywanie czynności zrealizowanych przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i po użyciu lub wykorzystaniu tych środków;
 - ✓ precyzyjnie zawieranie informacji o udzieleniu pierwszej pomocy i jej zakresie lub zapewnieniu wezwania kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe;
 - ✓ wpisywanie nazwy, typu i numeru seryjnego wykorzystanej broni palnej oraz rodzaju użytej amunicji;
 - ✓ sporządzanie notatki przez każdego z funkcjonariuszy, który użył lub wykorzystwał środki przymusu bezpośredniego i broń palną;
 - ✓ sporządzanie każdorazowo odrębnej notatki z użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w stosunku do danej osoby.
- 3) przeprowadzenia podległym funkcjonariuszom przypominającego szkolenia z zasad dokumentowania oraz użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

V. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

VI. Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej, pisemną informację o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć kierownikowi jednostki kontrolującej w terminie do **20 lipca 2017 r.** za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.

Podpis kierownika jednostki kontrolującej

gej. b. byg. SG Wojciech SKOWBONIA

Wykonano w 2 egzemplarzach
 Egz. nr 1 – Komendant Placówki SG w Dorohusku
 Egz. nr 2 – aa.
 Sporządził i wykonał: zespół kontrolerów tel. 6655357
 Dnia 21.06.2017 r.

*Hyroca zgody na
 uaktualnienie w BIT
 po bionimizacji.
 Pełnienie § 4 ust. 1 Droczy
 KNEG nr 55 z olne*

19.06.2017

*ns. uaktualnienie informacji
 publicznej (...)*

NACZELNIK
 Wydziału Kontroli
 Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
 m. 27 Polyskiej Dywizji AK
 ppk SG Janusz KORKOSZ

NACZELNIK
 Wydziału Kontroli
 Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
 m. 27 Polyskiej Dywizji AK
 24 08 2017
 ppk SG Janusz KORKOSZ